

24 . Augustin | Comuna: Ormeniș | Județ: Brașov | Punct: Tipia Ormenișului | Anul: 2003

Anul: 2003

Cod RAN: 41710.02

Perioade: Preistorie, Protoistorie

Epoci: Hallstatt, La Tène

Categorii sit: Apărare (construcții defensive), Domestic

Autori: Angelica Bălos, Florea Costea, Lucica Olga Scurtu

Instituții: Muzeul Civilizației Dacice și Romane, Deva, Muzeul Județean de Istorie Brașov, Muzeul Județean de Istorie Brașov

Rezumat

Obiectivele campaniei au fost: terminarea dezvelirii ariei pe care în anii anteriori apăruseră resturi și suporturi din scoree bazaltică; terminarea SII din anii 2001–2002 și deschiderea de casete acolo unde se impunea, în scopul lămuririi destinației platformelor de piatră descoperite în campania 2003; încheierea cercetării în punctul în care, tot în anul 2002, a fost dezvelit parțial un zid considerat a fi primul din această zonă în tehnica opus quadratum; excavarea cisternei; sondarea unui câmp de mici construcții circular-ovale din piatră de calcar, situat pe o terasă de la nordul tipiei. S-a început cercetarea unor mici „construcții” circular-ovale din piatră de calcar într-un loc situat mai sus de Șopul Pădureanului, în stânga drumului antic și medieval.

Raport

Beneficiind de sprijinul financiar substanțial al Consiliului Județean Brașov și de cel al MCC, campania 2003 s-a desfășurat în perioada 1 iulie – 25 august. Programată a încheia cercetările din cetatea dacică, ea a răspuns în mare măsură acestui deziderat, neterminată rămânând doar investigarea "cisternei" situată în capătul de SE al fortificației, în afara zidurilor.

Obiectivele urmărite în mod special au fost:

- terminarea dezvelirii ariei pe care în anii anteriori apăruseră resturi și suporturi din scoree bazaltică (tuf vulcanic);
- terminarea Secțiunii II din anii 2001–2002 și deschiderea de casete acolo unde se impunea, în scopul lămuririi destinației platformelor de piatră descoperite în campania 2003;
- încheierea cercetării în punctul în care, tot în anul 2002, a fost dezvelit parțial un zid considerat a fi primul din această zonă în tehnica opus quadratum;
- excavarea cisternei;
- sondarea unui câmp de mici construcții circular-ovale din piatră de calcar, situat pe o terasă de la nordul tipiei.

În urma obținerii acceptului din partea administratorului silvic de a sacrifica patru arbori din incinta cetății s-a deschis o suprafață de 6 x 6 m, extinsă apoi cu 2,5 m spre Terasa I pentru a se putea preciza amplasarea plintelor și a suporturilor pe plintă față de zidul din această parte a cetății (S I/2003).

Aproximativ în centrul acestei suprafețe, la numai -0,1 m sub actualul nivel de călcare, a apărut partea superioară a unei plinte din scoree bazaltică. Degajarea integrală a depunerilor a permis obținerea informațiilor referitoare la dimensiunile bazelor de coloane și la tehnica de realizare a lor, modul de așezare-fixare pe pavaj, distanța dintre baze, orientarea șirurilor, raportarea la alte construcții din incintă și datarea

relativă a începutului și sfârșitului sanctuarului.

Pavajul este identic celui din restul suprafeței, realizat din piatră albă de calcar prevalată din cotele mai înalte ale tipiei, amestecată cu lespezi de piatră roșie (ofiolit) adusă de pe dâmbul alăturat. La partea superioară a lui, peste pietrele din ultimul strat, se află lipitură de perete arsă provenită de la construcția circulară alăturată.

Plinta descoperită în 2003 este singura întreagă dintre cele găsite până acum. Are, în general, formă tronconică, baza mare fiind în jos. Diametrul bazei mici, ușor ovalizat, este de 57/52 cm. Profilul dă impresia unei ușoare arcuiri, fără a schimba imaginea de trunchi de con. La partea de jos (baza mare) este intenționat cioplită în arc ("ascuțită"), pentru a se așeza perfect în "cercul"-suport de piatră.

De observat că baza de coloană are spre NV și SV câte o suprafață plană, de mărimi diferite, amănunt interesant și în legătură directă cu cioplirea ei în carieră.

Plinta este asemănătoare dar nu egală în dimensiuni cu acelea descoperite în grohotișurile de pe ambele pante ale dealului. Spre exemplu, o altă plintă provenită din același edificiu sacru are diametrul bazei mici de 55 cm, diametrul bazei mari de 63 cm, diferența fiind, însă, ușor sesizabilă în cazul înălțimii, cea din urmă mai mare cu 14 cm (42 cm față de 28 cm).

Așezarea bazei de coloană pe pavaj este, credem, pe cât de simplă, pe atât de sigură. În stratul de calcar alb și ofiolit s-a făcut, ulterior, ori s-a lăsat în cursul amenajării lui o cavitate ce nu depășește 10 cm adâncime, pe marginile căreia s-au așezat, înclinate spre centru pietre plate, tot din calcar alb și ofiolit, cu laturile între 10 și 25 cm. În centrul "cercului" astfel obținut s-a depus pământ adus de pe terase, peste care s-a așezat baza de coloană. Pietrele "cercului"-suport se înalță cu 10-12 cm de la pavaj, creând impresia că ele reprezintă plinta bazei de coloană, constatare în urma căreia denumirea de plintă s-ar cuveni înlocuită cu aceea de bază de coloană.

Pe același șir cu aceasta, transversal, se află partea superioară a altei plinte, la depărtarea de 2,45 m, măsurată din centrul lor. Aceeași distanță există între plinta întreagă și resturile din una spartă pe loc pe direcția Terasei I. Pe șirul lung s-au măsurat cu precizie distanțele dintre centrele "cercurilor"-suport care păstrau lespezi de plinte sparte pe loc, acestea fiind constant de 1,80 m. S-a putut reconstitui, astfel, amplasarea exactă a 11 plinte sparte pe loc și a "cercurilor"-suport, situație în care se poate afirma că avem de a face cu un edificiu cu trei baze de coloane pe șirul scurt, numărul lor pe cel lung putând fi aproximativ de 10 după resturile bazelor sparte pe loc. Facem precizarea că platforma amenajată special pentru acest sanctuar are lungimea de 24 m, situație în care dacă dacii ar fi folosit întreg spațiul ar fi încăput 13 baze de coloane.

Conchidem, fără a fi siguri de cele afirmate, că pe șirul lung puteau fi 10 tamburi, de unde ar rezulta că ne aflăm în fața unui edificiu de cult din categoria celor mici.

Depărtarea tamburilor față de zidurile cetății dinspre NV și S este de 0,5 m. Orientarea șirului lung este de 320° V.

Ca și în anii anteriori, inventarul mobil descoperit este foarte sărac. Ceramica este prezentă doar prin fragmentele hallstattiene sau Latene aduse din altă parte odată cu pământul folosit la nivelarea pietrelor. Și piesele metalice sunt puține: o scoabă de fier, o piesă de bronz turnată pentru care nu am găsit analogii între artefactele dacice și o fibulă fragmentară din bronz. Importanța acesteia din urmă este deosebită pentru datarea ridicării edificiului în discuție, circulația ei fiind apreciată în prima jumătate a sec. I a. Chr. Piesa a fost găsită chiar lângă plinta întreagă, pe pavaj, și are analogie perfectă la Kostola. Sanctuarul a fost construit sigur în vremea lui Burebista.

Forma curioasă și neîntâlnită în alte fortificații dacice a platformelor de piatră de pe Terasa I ne-a determinat să reluăm cercetarea în S II/2001-2002. Singura informație certă este aceea că la un moment dat, sigur în vremea domniei lui Burebista, s-a renunțat la toate construcțiile de pe terasă situate în zona cazărzii dar în afara cetății, ele fiind integral acoperite cu un pavaj ce cuprinde toată suprafața terasei. Evenimentul s-a desfășurat în mod brutal, locuințele de sub pavaj fiind distruse de un incendiu deosebit de violent. Interesant este amănuntul că în aceste locuințe s-au descoperit și vase celtice sau de factură celtică. În pavaj

sau imediat sub acesta s-au găsit și două vase îngropate în poziție verticală, unul hallstattian și spart, celălalt dacic și întreg.

Platforma astfel obținută credem că era destinată instruirii militarilor. Ea este lipsită de orice fel de construcții.

Cercetările din zona zidului considerat a fi primul din partea de SE a Transilvaniei în tehnica opus quadratum au condus la concluzii interesante. Partea inferioară a acestuia, pe o înălțime de 1,20-1,50 m nu este construită efectiv de către daci. Ei au tăiat vertical peretele natural al stâncii, blocurile de piatră rezultate fiind apoi folosite la supraînălțarea construcției. Pentru a asigura stabilitatea acestora, constructorii au ridicat spre amonte un parament din lespezi de calcar local, între acesta și cel dinspre vale fiind plantate transversal sau longitudinal pe zid blocurile amintite. În felul acesta s-a ridicat o construcție lungă de 20 m și groasă de 5 m. Rostul ei nu este clar dar poate fi interpretat ca un obstacol în calea celor care ar fi atacat cetatea de pe tipie. Pe la capătul sudic al zidului trecea drumul antic. Locul poartă numele Șopul Pădureanului și este cu 203,9 m mai scund decât tipia (552 m)

Fragmentele ceramice descoperite în apropierea zidului sunt puține și toate dacice.

Cercetarea presupusei cisterne nu s-a putut încheia din cauza celor trei copaci (fagi) de dimensiuni apreciabile existenți în aceasta, ca și din cauza colmatării masive.

Deoarece în cele peste 20 de campanii s-au făcut zeci de sondaje în căutarea locurilor de depunere a defuncțiilor din prima și din cea de a doua epocă a fierului, toate soldate cu insucces, în vara anului 2003 s-a început cercetarea unor mici "construcții" circular-ovale din piatră de calcar într-un loc situat mai sus de Șopul Pădureanului, în stânga drumului antic și medieval. Din păcate, golirea integrală a lor s-a dovedit imposibilă din cauza prăbușirii în ele a unor blocuri mari de piatră. Seamănă celor de la Pietroasele-Gruicul Dării (jud. Buzău) fără a fi copertate. Cercetarea lor se va relua în campania 2004.

Informații suplimentare online

[Raportul 2167 din cronica.cimec.ro](http://raportul2167.din.cronica.cimec.ro)

[Localizare pe hartă, folosind Mapserver Cimec.ro](http://localizare.pe.harta.foolosind.Mapserver.Cimec.ro)
